

М. Новиков, академік НАН України, директор Інституту надтвердих матеріалів ім. В. М. Бакуля НАН України:

«Думаю, ми повинні ставитися до наноіндустрії дуже уважно, тому що в науці, як і в інших галузях людської діяльності, є певна мода. Сьогодні – мода на нанотехнології. Мені здається, ми дуже захоплюємося цією модою, не маючи остаточної відповіді на те, що вона реально дає людям. Ми відкрили нову сферу використання матеріалів за рахунок того, що вдивляємося в процеси, які відбуваються на структурному нанорівні, і вчимося потроху керувати цими процесами та використовувати їх. Але не можна забувати про мету роботи. Вона спрямована на те, щоб, найперше, було повне задоволення: і людське, й виробниче. Для вирішення проблем виробництва нової техніки, великих технологій у будівництві, металургії потрібно використовувати не одну нанотехнологію, а декілька різних технологій. Одночасно з нанотехнологіями я пропагую створення структурно-орієнтованих матеріалів, технологію виробництва смарт-матеріалів, які адаптовані до певних умов і змінюють свої властивості при наявності коливань температури, випромінювання та інших впливів. Це важливо, щоб матеріали відповідали потребам не тільки за своєю структурною досконалістю і відповідністю моди на “нано-”, а й за своїми властивостями. Тут треба використовувати комплекс технологій.

Зараз дуже поширений напрям гібридних технологій. Йдеться про застосування не лише лазерної чи плазмової технології, а їх спільне використання, що підвищить ефективність і самого процесу, і отримання результату у вигляді структури. Мені здається, непотрібно замикатися лише на одному “модному” напрямі, треба працювати в багатьох напрямках і використовувати всі можливості “модного” підтримання того чи іншого надбання вчених» (*«Треба дотримуватися оптимуму»*. *Інтерв'ю з директором Інституту надтвердих матеріалів ім. В. М. Бакуля НАН України академіком НАН України М. В. Новиковим // Наука та наукознавство. – 2011. – № 2. – С. 126–127*).